

Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK)

**Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.**

Numer bezpłatnej infolinii*:

00 800 6 7 8 9 10 11

* Niektórzy operatorzy telefonii komórkowej nie udostępniają połączeń z numerami 00 800 lub pobierają za nie opłaty.

Bardzo wiele informacji na temat Unii Europejskiej znajduje się w Internecie.
Dostęp można uzyskać przez serwer Europa (<http://europa.eu>).

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2009

ISBN 978-92-79-08486-7
doi 10.2766/25471

© Wspólnoty Europejskie, 2009
Powielanie materiałów jest dozwolone, pod warunkiem że zostanie podane ich źródło.

Printed in Belgium

Druk na papierze białym bezchlorowym

EUROPEJSKIE RAMY KWALIFIKACJI DLA UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE (ERK)

KOMISJA EUROPEJSKA
Edukacja i Kultura

Uczenie się przez całe życie: Polityki kształcenia i szkolenia
Koordynacja polityk uczenia się przez całe życie

Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK)

Europejskie ramy kwalifikacji są wspólnymi europejskimi ramami odniesienia, wiążącymi systemy kwalifikacji poszczególnych krajów. Ramy funkcjonują jako instrument przełożenia, dzięki któremu kwalifikacje stają się bardziej czytelne i łatwiejsze do zrozumienia w różnych państwach i systemach w Europie. Ich dwa główne cele to: promocja mobilności obywateli pomiędzy krajami oraz ułatwianie im uczenia się przez całe życie.

Niniejsze zalecenie formalnie weszło w życie w kwietniu 2008. Zalecaną datę docelową, przed upływem której państwa powinny odnieść swoje krajowe systemy kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji, ustalono na rok 2010, natomiast przed upływem 2012 r. państwa powinny dopilnować, aby wystawiane przez nie indywidualne zaświadczenia o kwalifikacjach zawierały odniesienie do odpowiedniego poziomu europejskich ram kwalifikacji.

Europejskie ramy kwalifikacji umożliwią powiązanie różnych krajowych systemów i ram kwalifikacji w oparciu o wspólny europejski punkt odniesienia – osiem poziomów odniesienia. Poziomy obejmują pełną skalę kwalifikacji, od poziomów podstawowych (Poziom 1, na przykład świadectwa ukończenia szkoły) do zaawansowanych (Poziom 8, na przykład doktoraty). Jako instrument promowania uczenia się przez całe życie europejskie

ramy kwalifikacji obejmują wszystkie poziomy kwalifikacji uzyskane podczas kształcenia i szkolenia ogólnego, zarówno zawodowego, jak akademickiego. Ponadto ramy zajmują się także kwalifikacjami uzyskanymi w ramach kształcenia i szkolenia początkowego oraz ustawicznego.

Osiem poziomów odniesienia opisanych jest poprzez efekty uczenia się. Europejskie ramy kwalifikacji uznają ogromną różnorodność systemów kształcenia i szkolenia w Europie, oraz że w związku z tym niezbędne jest przesunięcie akcentu na efekty uczenia się, aby umożliwić porównanie i współpracę pomiędzy krajami i instytucjami.

W europejskich ramach kwalifikacji efekt uczenia się jest definiowany przez określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po zakończeniu procesu uczenia się. Dlatego europejskie ramy kwalifikacji kładą nacisk raczej na rezultaty uczenia się niż na wkład, jak na przykład długość trwania nauki. Efekty uczenia się są wyszczególnione w trzech kategoriach – jako wiedza, umiejętności i kompetencje. Wskazuje to na fakt, że kwalifikacje – w rozmaitych kombinacjach – obejmują szeroki zakres efektów uczenia się, łącznie z wiedzą teoretyczną, umiejętnościami praktycznymi i technicznymi oraz kompetencjami społecznymi, gdzie rozstrzygająca jest zdolność do pracy z innymi.

Tło opracowania europejskich ram kwalifikacji – skąd się wzięły ERK?

Opracowywanie europejskich ram kwalifikacji rozpoczęto w 2004 r. w odpowiedzi na żądania stworzenia wspólnego punktu odniesienia w celu zwiększenia przejrzystości kwalifikacji, wysuwane przez państwa członkowskie, partnerów społecznych i inne zainteresowane strony.

Komisja, przy wsparciu Grupy eksperckiej ds. ERK, przygotowała plan proponujący 8-poziomowy system ramowy oparty na efektach uczenia się, mający na celu zwiększenie przejrzystości i możliwości przenoszenia kwalifikacji oraz wsparcie dla uczenia się przez całe życie. W drugiej połowie 2005 r. Komisja opublikowała ów plan do celów konsultacji w całej Europie.

W odpowiedziach w czasie konsultacji okazywano szerokie wsparcie dla propozycji Komisji ze strony zainteresowanych osób w Europie, ale także proszono o pewne wyjaśnienia i uproszczenia. W odpowiedzi Komisja uzupełniła propozycję, wykorzystując wkład ekspertów pochodzących ze wszystkich 32 państw biorących udział w projekcie oraz europejskich partnerów społecznych. Poprawiony tekst został następnie przyjęty przez Komisję jako wniosek 6 września 2006 r. W roku 2007 Parlament Europejski i Rada z powodzeniem przeprowadziły negocjacje dotyczące tego wniosku, co doprowadziło do formalnego przyjęcia ERK w lutym 2008 r.

Jakie korzyści zapewniają Europejskie ramy kwalifikacji?

Zalecenie ustali wspólny europejski punkt odniesienia, który powiąże rozmaite krajowe systemy kwalifikacji i w ten sposób ułatwi lepszą komunikację pomiędzy nimi. W ten sposób zostanie utworzona sieć niezależnych, ale powiązanych i wzajemnie zrozumiałych systemów kwalifikacji.

Stosując efekty uczenia się jako wspólny punkt odniesienia, system ramowy ułatwi porównanie i transfer kwalifikacji pomiędzy krajami, systemami i instytucjami i w ten sposób nabierze znaczenia dla szerokiego zakresu użytkowników tak na poziomie europejskim, jak krajowym.

Większość krajów europejskich zdecydowała się na opracowanie krajowych ram kwalifikacji odzwierciedlających europejskie ramy kwalifikacji i odpowiadających na nie. Owe opracowania są konieczne, aby upewnić się, że proces współpracy na poziomie europejskim jest odpowiednio umocowany na poziomie krajowym. Szybki rozwój krajowych ram kwalifikacji od roku 2004 wskazuje na potrzebę większej przejrzystości i porównywalności kwalifikacji na wszystkich poziomach i ukazuje, że podstawowe zasady stanowiące fundament europejskich ram kwalifikacji są powszechnie uznawane.

Z tego ściślejszego związku pomiędzy systemami kwalifikacji poszczególnych państw skorzysta wiele stron:

- Europejskie ramy kwalifikacji będą wspierać większą mobilność uczących się i pracowników. Ułatwią uczącym się zdefiniowanie poziomu swoich kompetencji na użytek osób przeprowadzających rekrutację w innych krajach. Pomoże to pracodawcom zinterpretować kwalifikacje osób ubiegających się o dane stanowisko i w ten sposób wspierać będzie mobilność na europejskim rynku pracy. Z bardzo praktycznego punktu widzenia, od 2012 r. wszystkie nowe kwalifikacje powinny zawierać odniesienie do odpowiedniego poziomu europejskich ram kwalifikacji. W ten sposób europejskie ramy kwalifikacji będą uzupełniać i wzmacniać istniejące instrumenty europejskiej mobilności, jak Europass, Erasmus oraz ECTS.

- Europejskie ramy kwalifikacji powinny przynieść korzyści jednostkom poprzez zwiększenie dostępu do uczenia się przez całe życie oraz zakresu uczestnictwa w tym procesie. Poprzez ustanowienie wspólnego punktu odniesienia europejskie ramy kwalifikacji wskażą, w jaki sposób mogą być łączone efekty uczenia się będące rezultatem rozmaitych kontekstów, na przykład nauki formalnej czy pracy, oraz uzyskane w różnych krajach, i jak to może się przyczynić do zmniejszania barier pomiędzy instytucjami zapewniającymi kształcenie i szkolenie, np. pomiędzy kształceniem wyższym a kształceniem i szkoleniem zawodowym, które mogą prowadzić działalność we wzajemnej izolacji. Będzie to promować postęp, tak więc uczący się nie będą na przykład zmuszani do powtarzania danego etapu nauki.
- Europejskie ramy kwalifikacji mogą wspierać jednostki posiadające rozległe doświadczenie zdobyte w pracy lub w innych dziedzinach aktywności poprzez ułatwienie walidacji kształcenia pozaformalnego i nieformalnego. Nacisk na efekty uczenia się ułatwi oszacowanie, czy efekty uczenia się uzyskane w tych kontekstach są równoważące co do zawartości z formalnymi kwalifikacjami.
- Europejskie ramy kwalifikacji będą stanowić wsparcie zarówno dla indywidualnych użytkowników, jak i instytucji zapewniających kształcenie i szkolenie dzięki wzrastającej przejrzystości kwalifikacji przyznanych poza systemami krajowymi, na przykład przez sektory oraz firmy międzynarodowe. Przyjęcie wspólnych ram odniesienia opartych na efektach uczenia się ułatwi porównanie i (potencjalne) powiązanie tradycyjnych kwalifikacji przyznanych przez władze krajowe i kwalifikacji przyznanych przez inne zainteresowane strony. W ten sposób europejskie ramy kwalifikacji pomogą sektorom i jednostkom wykorzystać wzrastającą internacjonalizację kwalifikacji.

Europejskie ramy kwalifikacji stanowią ambitny instrument o dalekim zasięgu, który wywiera wpływ na systemy kształcenia i szkolenia, rynek pracy, przemysł i handel oraz obywateli. Więcej informacji można uzyskać pod adresem: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_pl.html

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/C 111/01/WE

z dnia 23 kwietnia 2008 r.

w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego artykuł 149 ust. 4 i art. 150 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu³,

---

¹ Dz.U. C 175 z 27.7.2007, s. 74.

² Dz.U. C 146 z 30.6.2007, s. 77.

³ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 24 października 2007 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 14 lutego 2008 r.

a także mając na uwadze, co

następuje:

- (1) Poszerzanie i uznawanie wiedzy, umiejętności i kompetencji obywateli ma kluczowe znaczenie dla ich rozwoju osobistego, konkurencyjności, zatrudnienia i spójności społecznej Wspólnoty. Takie poszerzanie i uznawanie wiedzy powinno ułatwiać międzynarodową mobilność pracowników i osób uczących się oraz sprzyjać spełnianiu wymogów w zakresie podaży i popytu na europejskim rynku pracy. Należy zatem promować i zwiększać na szczeblu krajowym i wspólnotowym dostęp do uczenia się przez całe życie i uczestnictwo w nim wszystkich osób, w tym do osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, a także korzystanie z kwalifikacji.
- (2) Rada Europejska obradująca w Lizbonie w 2000 r. stwierdziła, że większa przejrzystość kwalifikacji powinna być jednym z głównych elementów koniecznych do dostosowania systemów kształcenia i szkolenia we Wspólnocie do potrzeb społeczeństwa opartego na wiedzy. Rada Europejska obradująca w Barcelonie w 2002 r. wezwała ponadto do ściślejszej współpracy w sektorze uniwersyteckim oraz do zwiększenia przejrzystości i metod uznawania kwalifikacji w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.
- (3) W rezolucji Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie uczenia się przez całe życie⁴ wezwano Komisję, aby w ścisłej współpracy z Radą i państwami członkowskimi opracowała ramy uznawania kwalifikacji w zakresie kształcenia i szkolenia, w oparciu o osiągnięcia procesu bolońskiego i w ramach promowania podobnych działań w zakresie szkolenia zawodowego.
- (4) We wspólnych sprawozdaniach Rady i Komisji w sprawie wdrożenia programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”, przyjętych w latach 2004 i 2006, podkreślono potrzebę opracowania europejskich ram kwalifikacji.
- (5) W kontekście procesu kopenhaskiego konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich, zebranych w Radzie w dniu 15 listopada 2004 r., w sprawie przyszłych priorytetów wzmocnionej współpracy europejskiej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, nadały priorytet opracowaniu otwartych i elastycznych europejskich ram kwalifikacji, opartych na przejrzystości i wzajemnym zaufaniu, które powinny być wspólnym odniesieniem zarówno dla kształcenia, jak i szkolenia.
- (6) Walidacja efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego należy wspierać zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 28 maja 2004 r. w sprawie wspólnych europejskich zasad w zakresie identyfikacji i uznawania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
- (7) Rada Europejska obradująca w Brukseli w marcu 2005 r. i w marcu 2006 r. podkreśliła znaczenie przyjęcia europejskich ram kwalifikacji.
- (8) W niniejszym zaleceniu uwzględnia się decyzję nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass)⁵ oraz zalecenie 2006/962/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie⁶.
- (9) Niniejsze zalecenie jest zgodne z ramami dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego oraz deskryptorami cykli uzgodnionych przez ministrów szkolnictwa wyższego 45 krajów europejskich na spotkaniu w Bergen w dniach 19 i 20 maja 2005 r. w ramach procesu bolońskiego.
- (10) Konkluzje Rady dotyczące zapewniania jakości kształcenia i szkolenia zawodowego z 23 i 24 maja 2004 r., zalecenie 2006/143/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie dalszej europejskiej współpracy w zakresie

⁴ Dz.U. C 163 z 9.7.2002, s. 1.

⁵ Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6.

⁶ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.

zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym⁷ oraz normy i wytyczne w zakresie zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego uzgodnione przez ministrów szkolnictwa wyższego podczas spotkania w Bergen w maju 2005 r. zawierają wspólne zasady zapewniania jakości, które powinny stanowić podstawę realizacji europejskich ram kwalifikacji.

(11) Niniejsze zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych⁸, która określa prawa i nakłada obowiązki zarówno na właściwy organ krajowy, jak i na migranta. Odniesienia kwalifikacji do poziomów europejskich ram kwalifikacji nie powinny wpłynąć na dostęp do rynku pracy w przypadku kwalifikacji zawodowych, które zostały uznane zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE.

(12) Celem niniejszego zalecenia jest utworzenie wspólnych ram odniesienia, które będą służyć jako instrument przełożenia kwalifikacji i ich poziomów w różnych systemach kwalifikacji i ich poziomach, zarówno w kształceniu ogólnym i wyższym, jak i w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Poprawi to przejrzystość, porównywalność i możliwość przenoszenia kwalifikacji obywateli, uzyskanych zgodnie z praktykami stosowanymi w poszczególnych państwach członkowskich. Każdy poziom kwalifikacji powinien być zasadniczo osiągalny przez osoby podążające różnymi ścieżkami edukacji i kariery. Europejskie ramy kwalifikacji powinny ponadto umożliwiać międzynarodowym organizacjom sektorowym odnośnienie swoich systemów kwalifikacji do wspólnego europejskiego punktu odniesienia, co ułatwi wskazanie związku między wewnętrznymi kwalifikacjami sektorowymi a krajowymi systemami kwalifikacji. Niniejsze zalecenie przyczynia się zatem do realizacji szerszych celów promowania uczenia się przez całe życie oraz zwiększania możliwości zatrudnienia, mobilności i integracji społecznej pracowników i osób uczących się. Przejrzyste zasady zapewniania

jakości oraz wymiana informacji pomogą w jego wdrożeniu, przyczyniając się do budowania wzajemnego zaufania.

(13) Niniejsze zalecenie przyczynia się do unowocześnienia systemów kształcenia i szkoleń, do powiązania kształcenia i szkolenia z zatrudnieniem oraz do budowania mostów między uczeniem formalnym, pozaformalnym i nieformalnym, a tym samym prowadzi do walidacji efektów uczenia się poprzez praktyczne doświadczenia.

(14) Niniejsze zalecenie nie zastępuje ani nie określa krajowych systemów kwalifikacji lub samych kwalifikacji. Europejskie ramy kwalifikacji nie opisują określonych kwalifikacji lub kompetencji jednostki – konkretne kwalifikacje powinny zostać odniesione do właściwego poziomu europejskich ram kwalifikacji poprzez odpowiednie krajowe systemy kwalifikacji.

(15) Z uwagi na jego niewiążący charakter, niniejsze zalecenie odpowiada zasadzie pomocniczości wspierając i uzupełniając działania państw członkowskich poprzez ułatwianie dalszej współpracy między nimi mającej na celu zwiększenie przejrzystości oraz promowanie mobilności i uczenia się przez całe życie. Powinno ono zostać wdrożone zgodnie z krajowym prawem i praktyką.

(16) Ponieważ cel niniejszego zalecenia, mianowicie utworzenie wspólnych ram odniesienia służących jako mechanizm przekładu między różnymi systemami kwalifikacji i ich poziomami, nie może być osiągnięte w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki zamierzonego działania możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, o której mowa w tym samym artykule, niniejsze zalecenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

⁷ Dz.U. L 64 z 4.3.2006, s. 60.

⁸ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22. Dyrektywa zmieniona dyrektywą Rady 2006/100/WE (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, s. 141).

NINIEJSZYM ZALECAJĄ PAŃSTWOM CZŁONKOWSKIM, CO NASTĘPUJE:

1. Stosowanie europejskich ram kwalifikacji jako narzędzia odniesienia w celu porównywania poziomów kwalifikacji w różnych systemach kwalifikacji oraz wspieranie zarówno uczenia się przez całe życie, jak i równych szans w społeczeństwie opartym na wiedzy, a także dalszą integrację europejskiego rynku pracy, w poszanowaniu dla bogactwa różnorodności krajowych systemów edukacji;
  2. Odniesienie krajowych systemów kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji do 2010 r., w szczególności poprzez odniesienie w sposób przejrzysty poziomów kwalifikacji do poziomów określonych w załączniku II i poprzez opracowanie, w stosownych przypadkach, krajowych ram kwalifikacji zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką;
  3. W odpowiednich przypadkach przyjęcie środków mających na celu zagwarantowanie, że do 2012 r. wszystkie nowe świadectwa, dyplomy i dokumenty Europass potwierdzające zdobyte kwalifikacje, wydane przez właściwe organy, będą zawierały wyraźne odniesienie – za pośrednictwem krajowych systemów kwalifikacji – do odpowiedniego poziomu europejskich ram kwalifikacji;
  4. Stosowanie podejścia opartego na efektach uczenia się przy definiowaniu i opisywaniu kwalifikacji oraz promowanie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego zgodnie ze wspólnymi europejskimi zasadami uzgodnionymi w konkluzjach Rady z dnia 28 maja 2004 r., przy zwróceniu szczególnej uwagi na obywateli najbardziej narażonych na bezrobocie lub niepewne formy zatrudnienia, w przypadku których takie podejście może ułatwić zwiększanie uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie oraz dostęp do rynku pracy;
  5. Promowanie i stosowanie zasad zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu, określonych w załączniku III, przy odnoszeniu kwalifikacji zdobytych w kształceniu wyższym oraz kształceniu i szkoleniu zawodowym umieszczonych w krajowych systemach kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji;
  6. Wyznaczenie krajowych struktur koordynacyjnych, powiązanych ze szczególnymi strukturami i wymogami państw członkowskich, w celu wspierania oraz – wraz z innymi odpowiednimi organami krajowymi – kierowania powiązaniem między krajowymi systemami kwalifikacji a europejskimi ramami kwalifikacji dla promowania jakości i przejrzystości tych powiązań.
- Zadania krajowych struktur koordynacyjnych powinny obejmować:
- (a) odnoszenie poziomów kwalifikacji w ramach krajowych systemów kwalifikacji do poziomów europejskich ram kwalifikacji opisanych w załączniku II;
  - (b) zapewnianie stosowania przejrzystej metodyki ustalania odniesień między krajowymi poziomami kwalifikacji a europejskimi ramami kwalifikacji, z jednej strony w celu ułatwienia porównań między nimi, a z drugiej dla zapewnienia publikacji wynikających z niej decyzji;
  - (c) zapewnianie zainteresowanym stronom dostępu do informacji oraz wytycznych w zakresie tego, w jaki sposób kwalifikacje krajowe odnoszą się do europejskich ram kwalifikacji poprzez krajowe systemy kwalifikacji;
  - (d) wspieranie uczestnictwa wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, w tym, zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką, instytucji szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego, partnerów społecznych, sektorów i ekspertów w zakresie porównywania i wykorzystania kwalifikacji na poziomie europejskim.

ZATWIERDZAJĄ ZAMIERZENIE KOMISJI W ZAKRESIE:

1. Wspierania państw członkowskich w realizowaniu wspomnianych powyżej zadań i międzynarodowych organizacji sektorowych w stosowaniu poziomów odniesienia i zasad europejskich ram kwalifikacji określonych w niniejszym zaleceniu, w szczególności poprzez ułatwienie współpracy, wymianę dobrych praktyk i testowanie, między innymi w drodze dobrowolnej wzajemnej weryfikacji i programów pilotażowych w ramach programów wspólnotowych, poprzez inicjowanie działań informacyjnych i konsultacyjnych z udziałem komitetów dialogu społecznego oraz opracowanie materiałów pomocniczych i wytycznych;
2. Ustanowienia do 23 kwietnia 2009 grupy doradczej ds. europejskich ram kwalifikacji, złożonej z przedstawicieli państw członkowskich, z odpowiednim udziałem europejskich partnerów społecznych i innych zainteresowanych stron) odpowiedzialnej za zapewnianie ogólnej spójności i promowanie przejrzystości procesu ustalania odniesień systemów kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji;
3. Oceny i analizy we współpracy z państwami członkowskimi, po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi stronami, działań podejmowanych w odpowiedzi na niniejsze zalecenie, w tym kompetencji grupy doradczej i okresu, na jaki została powołana, a także przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w terminie do 23 kwietnia 2013, sprawozdania na temat zdobytych doświadczeń i wniosków na przyszłość, w tym, w razie konieczności, możliwego przeglądu i zmiany niniejszego zalecenia;
4. Wspierania ścisłych powiązań między europejskimi ramami kwalifikacji a istniejącymi lub przyszłymi europejskimi systemami transferu i akumulacji osiągnięć w szkolnictwie wyższym oraz kształceniu i szkoleniu zawodowym, w celu zwiększenia mobilności obywateli i ułatwiania uznawania efektów uczenia się.

Sporządzono w Strasburgu, 23 kwietnia 2008

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący
HANS-GERT PÖTTERING

W imieniu Rady

Przewodniczący
JANEZ LENARČIČ

ZAŁĄCZNIK I

Definicje

Do celów niniejszego zalecenia zastosowanie mają następujące definicje:

- a) „kwalifikacja” oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami;
- b) „krajowy system kwalifikacji” oznacza wszystkie aspekty działalności państw członkowskich związane z uznawaniem uczenia się i inne mechanizmy łączące kształcenie i szkolenie z rynkiem pracy i społeczeństwem obywatelskim. Obejmuje on opracowanie i wdrażanie rozwiązań instytucjonalnych i procedur związanych z zapewnianiem jakości, oceną i przyznawaniem kwalifikacji. Krajowy system kwalifikacji może składać się z kilku podsystemów i może obejmować krajowe ramy kwalifikacji;
- c) „krajowe ramy kwalifikacji” oznaczają narzędzia służące do klasyfikowania kwalifikacji na wyszczególnione według przyjętego zespołu kryteriów poziomy osiągnięć w uczeniu się, które ma na celu integrację i koordynację krajowych podsystemów kwalifikacji oraz poprawę przejrzystości, dostępności, rozwoju i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego;
- d) „sektor” oznacza zgrupowanie aktywności zawodowej według głównej funkcji gospodarczej, produktu, usługi lub technologii;
- e) „międzynarodowa organizacja sektorowa” oznacza stowarzyszenie organizacji krajowych, w tym na przykład organizacji pracodawców i organizacji zawodowych reprezentujących interesy sektorów krajowych;
- f) „efekty uczenia się” oznaczają określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji;
- g) „wiedza” oznacza efekt przyswajania informacji poprzez uczenie się. Wiedza jest zbiorem faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z dziedziną pracy lub nauki. W kontekście europejskich ram kwalifikacji wiedzę opisuje się jako teoretyczną lub faktograficzną;
- h) „umiejętności” oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z know-how w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. W kontekście europejskich ram kwalifikacji umiejętności określa się jako kognitywne (obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) oraz praktyczne (obejmujące sprawność i korzystanie z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów);
- i) „kompetencje” oznaczają udowodnioną zdolność stosowania wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych ukazywaną w pracy lub nauce oraz w karierze zawodowej i osobistej; w europejskich ramach kwalifikacji, kompetencje określone są w kategoriach odpowiedzialności i autonomii.

ZAŁĄCZNIK II

Deskryptory definiujące poziomy europejskich ram kwalifikacji (ERK)

Każdy z 8 poziomów jest określony poprzez zestaw deskryptorów wskazujących na efekty uczenia się odpowiadające kwalifikacjom na tym poziomie w dowolnym systemie kwalifikacji.

		Wiedza
		W kontekście ERK wiedzę opisuje się jako teoretyczną lub faktograficzną.
Poziom 1	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 1:	<ul style="list-style-type: none"> podstawowa wiedza ogólna
Poziom 2	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 2:	<ul style="list-style-type: none"> podstawowa wiedza faktograficzna w danej dziedzinie pracy lub nauki
Poziom 3	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 3:	<ul style="list-style-type: none"> znajomość faktów, zasad, procesów i pojęć ogólnych w danej dziedzinie pracy lub nauki
Poziom 4	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 4:	<ul style="list-style-type: none"> faktograficzna i teoretyczna wiedza w szerszym kontekście danej dziedziny pracy lub nauki
Poziom 5*	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 5:	<ul style="list-style-type: none"> obszerna, specjalistyczna, faktograficzna i teoretyczna wiedza w danej dziedzinie pracy lub nauki i świadomość granic tej wiedzy
Poziom 6**	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 6:	<ul style="list-style-type: none"> zaawansowana wiedza w danej dziedzinie pracy i nauki obejmująca krytyczne rozumienie teorii i zasad
Poziom 7***	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 7:	<ul style="list-style-type: none"> wysoce wyspecjalizowana wiedza, której część stanowi najnowszą wiedzę w danej dziedzinie pracy lub nauki, będącą podstawą oryginalnego myślenia lub badań krytyczna świadomość zagadnień w zakresie wiedzy w danej dziedzinie oraz na styku różnych dziedzin
Poziom 8****	Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 8:	<ul style="list-style-type: none"> wiedza na najbardziej zaawansowanym poziomie w danej dziedzinie pracy lub nauki oraz na styku różnych dziedzin

Umiejętności	Kompetencje
<p>W kontekście ERK umiejętności określa się jako kognitywne (z zastosowaniem myślenia logicznego, intuicyjnego i kreatywnego) oraz praktyczne (związane ze sprawnością manualną i korzystaniem z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów).</p>	<p>W kontekście ERK, kompetencję określa się w kategoriach odpowiedzialności i autonomii.</p>
<ul style="list-style-type: none"> podstawowe umiejętności wymagane do realizacji prostych zadań 	<ul style="list-style-type: none"> praca lub nauka pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanym kontekście
<ul style="list-style-type: none"> podstawowe kognitywne i praktyczne umiejętności potrzebne do korzystania z istotnych informacji w celu realizacji zadań i rozwiązywania rutynowych problemów przy użyciu prostych zasad i narzędzi 	<ul style="list-style-type: none"> praca lub nauka pod nadzorem, o pewnym stopniu autonomii
<ul style="list-style-type: none"> zestaw umiejętności kognitywnych i praktycznych potrzebnych do realizacji zadań i rozwiązywania problemów poprzez wybieranie i stosowanie podstawowych metod, narzędzi, materiałów i informacji 	<ul style="list-style-type: none"> ponoszenie odpowiedzialności za realizację zadań w pracy lub nauce dostosowywanie własnego zachowania do okoliczności w rozwiązywaniu problemów
<ul style="list-style-type: none"> zakres umiejętności kognitywnych i praktycznych potrzebnych do generowania rozwiązań określonych problemów w danej dziedzinie pracy lub nauki 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielna organizacja w ramach wytycznych dotyczących kontekstów związanych z pracą lub nauką, zazwyczaj przewidywalnych, ale podlegających zmianom nadzorowanie rutynowej pracy innych, ponoszenie pewnej odpowiedzialności za ocenę i doskonalenie działań związanych z pracą lub nauką
<ul style="list-style-type: none"> rozszerzony zakres umiejętności kognitywnych i praktycznych potrzebnych do kreatywnego rozwiązywania abstrakcyjnych problemów 	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie i nadzór w kontekstach pracy i nauki podlegających nieprzewidywalnym zmianom analizowanie i rozwijanie osiągnięć pracy własnej oraz innych osób
<ul style="list-style-type: none"> zaawansowane umiejętności, wykazywanie się biegłością i innowacyjnością potrzebną do rozwiązania złożonych i nieprzewidywalnych problemów w specjalistycznej dziedzinie pracy lub nauki 	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie złożonymi technicznymi lub zawodowymi działaniami lub projektami, ponoszenie odpowiedzialności za podejmowanie decyzji w nieprzewidywalnych kontekstach związanych z pracą lub nauką ponoszenie odpowiedzialności za zarządzanie rozwojem zawodowym jednostek i grup
<ul style="list-style-type: none"> specjalistyczne umiejętności rozwiązywania problemów potrzebne do badań lub działalności innowacyjnej w celu tworzenia nowej wiedzy i procedur oraz integrowania wiedzy z różnych dziedzin 	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie i przekształcanie kontekstów związanych z pracą lub nauką, które są złożone, nieprzewidywalne i wymagają nowych podejść strategicznych ponoszenie odpowiedzialności za przyczynianie się do rozwoju wiedzy i praktyki zawodowej lub za dokonywanie przeglądu strategicznych wyników zespołów
<ul style="list-style-type: none"> najbardziej zaawansowane i wyspecjalizowane umiejętności i techniki, w tym synteza i ocena, potrzebne do rozwiązywania krytycznych problemów w badaniach lub działalności innowacyjnej oraz do poszerzania i ponownego określania istniejącej wiedzy lub praktyki zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazywanie się znaczącym autorytetem, innowacyjnością, autonomią, etyką naukową i zawodową oraz trwałym zaangażowaniem w rozwój nowych idei i procesów w najważniejszych kontekstach pracy zawodowej lub nauki, w tym badań

Zgodność z Ramami Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego

Ramy Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego określają deskryptory dla cykli kształcenia. Każdy deskryptor cyklu podaje ogólne określenie typowych oczekiwań w zakresie osiągnięć i umiejętności związanych z kwalifikacjami uzyskiwanymi w wyniku ukończenia danego cyklu kształcenia.

- * Deskryptor krótkiego cyklu kształcenia w szkolnictwie wyższym (w ramach pierwszego cyklu kształcenia lub z nim powiązany), opracowany przez Wspólną Inicjatywę na rzecz Jakości w ramach Procesu Bolońskiego, odpowiada efektem uczenia się dla 5. poziomu Europejskich Ram Kwalifikacji.
- ** Deskryptor pierwszego cyklu kształcenia (studiów pierwszego stopnia) określony przez Ramy Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego uzgodnione przez ministrów właściwych do spraw szkolnictwa wyższego podczas spotkania w Bergen w maju 2005 r. w ramach Procesu Bolońskiego odpowiada efektem uczenia się dla 6. poziomu Europejskich Ram Kwalifikacji.
- *** Deskryptor drugiego cyklu kształcenia (studiów drugiego stopnia) określony przez Ramy Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego uzgodnione przez ministrów właściwych do spraw szkolnictwa wyższego podczas spotkania w Bergen w maju 2005 r. w ramach Procesu Bolońskiego odpowiada efektem uczenia się dla 7. poziomu Europejskich Ram Kwalifikacji.
- **** Deskryptor trzeciego cyklu kształcenia (studiów trzeciego stopnia) określony przez Ramy Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego uzgodnione przez ministrów właściwych do spraw szkolnictwa wyższego podczas spotkania w Bergen w maju 2005 r. w ramach Procesu Bolońskiego odpowiada efektem uczenia się dla 8. poziomu Europejskich Ram Kwalifikacji.

Wspólne zasady zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym oraz w kształceniu i szkoleniu zawodowym w kontekście europejskich ram kwalifikacji

Podczas wdrażania europejskich ram kwalifikacji zapewnianie jakości, konieczne do zagwarantowania odpowiedzialności i doskonalenia szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego, powinno być realizowane zgodnie z następującymi zasadami:

- Polityka i procedury zapewniania jakości powinny stanowić podstawę dla wszystkich poziomów europejskich ram kwalifikacji.
- Zapewnianie jakości powinno być integralną częścią wewnętrznego zarządzania instytucjami kształcenia i szkolenia.
- Zapewnianie jakości powinno obejmować regularną ocenę instytucji lub programów przez organy lub agencje monitorowania zewnętrznego.
- Organy lub agencje monitorowania zewnętrznego zapewniające jakość powinny być poddawane regularnym przeglądom.
- Zapewnianie jakości powinno obejmować następujące wymiary: kontekst, wkład, proces i informacje wyjściowe, zwracając uwagę na rezultaty i efekty uczenia się.
- Systemy zapewniania jakości powinny obejmować następujące elementy
  - jasne i mierzalne cele i standardy;
  - wytyczne dotyczące wdrażania, w tym zaangażowanie zainteresowanej strony;
  - odpowiednie zasoby;
  - spójne metody oceny, wiążące ocenę wewnętrzną z oceną zewnętrzną ;
  - mechanizmy informacji zwrotnej i procedury służące poprawie;
  - szeroko dostępne wyniki oceny.
- Inicjatywy zapewniania jakości na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym powinny być koordynowane w celu zagwarantowania przegładuspójności, synergii i analizy całego systemu.
- Zapewnianie jakości powinno być procesem współpracy na wszystkich poziomach i we wszystkich systemach kształcenia i szkolenia, angażującym istotne zainteresowane strony, w państwach członkowskich oraz w całej Wspólnocie.
- Wskazówki dotyczące zapewniania jakości na poziomie wspólnotowym mogą określać punkty odniesienia dla oceny i wzajemnego uczenia się.

Komisja Europejska

Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK)

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2009 — 15 str. — 21 X 29,7 cm

ISBN 978-92-79-08486-7

doi 10.2766/25471

Jak otrzymać publikacje UE

Publikacje płatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
  - w księgarniach (podając tytuł, wydawcę lub numer ISBN)
  - bezpośrednio u naszych przedstawicieli handlowych
- Dane kontaktowe przedstawicieli handlowych można uzyskać na stronie <http://bookshop.europa.eu> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

Publikacje bezpłatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
  - w przedstawicielstwach lub delegaturach Komisji Europejskiej
- Dane kontaktowe przedstawicielstw i delegatur można uzyskać na stronie <http://ec.europa.eu/> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-79-08486-7

